

Curs d'Extensió Universitària

Antropologia social del món contemporani

Curs 2007-2008

Objectiu del curs

L'objectiu d'aquest curs és oferir una visió general de l'antropologia social i cultural amb la finalitat que els estudiants es familiaritzin amb els seus conceptes, els mètodes i les teories més importants, com també amb els camps d'estudi principals. Es tracta d'oferir eines teòriques i metodològiques que capacitin l'alumnat per abordar amb més profunditat els àmbits més específics de l'antropologia. Així mateix, el curs atorga preeminència als processos socials contemporanis i a la contribució que l'antropologia social realitza al seu estudi posant l'èmfasi en la presentació de recerques antropològiques en curs.

Adreçat i/o requisits d'accés

Adreçat a estudiants, diplomats i llicenciats que vulguin apropar-se al camp de l'antropologia social, especialment aquelles persones que tinguin interès a iniciar, posteriorment, estudis de grau en antropologia social i cultural.

Titulació d'accés

No cal tenir cap titulació universitària.

Calendari del curs i horari*

Inici: 04 de febrer del 2008

Final: 04 de juny del 2008

DII, Dc i Dj, de 17.30 a 20.30 h. (pendent de confirmació)

Títol

Certificat d'Aprofitament d'Extensió Universitària

Càrrega docent

18 crèdits

---

* La realització del curs queda condicionada a la matriculació d'un número mínim d'alumnes.

Programa

Síntesi

El curs es divideix en dos blocs: *Fonaments de l'antropologia social* i *Temes de l'antropologia contemporània*. El primer bloc pren un caràcter introductori i omnicomprensiu: s'exposen els principals corrents, conceptes i eines metodològiques de la disciplina a partir dels seus quatre camps clàssics (antropologia econòmica, política, religiosa i del parentiu). L'objectiu d'aquest primer bloc és que els estudiants coneguin els fonaments bàsics de la disciplina i es familiaritzin amb el seu singular punt de vista sobre la realitat social. El segon bloc cerca una aproximació molt més viva i actual a la disciplina, i en conseqüència se centra en alguns dels camps d'estudi on la indagació antropològica ha estat més prolífica en els darrers anys (turisme, consum, ciutat, etc). L'objectiu d'aquest bloc és que l'alumnat conegui l'aportació que l'antropologia realitza al coneixement dels processos socials que marquen el món contemporani, i amb aquest fi es posarà un especial èmfasi en la presentació de diverses recerques empíriques per part dels propis investigadors que les han dut a terme.

Continguts

A continuació es detallen els principals continguts del programa a partir dels diferents apartats temàtics que l'estructuren.

1- FONAMENTS DE L'ANTROPOLOGIA SOCIAL (8 crèdits)

Introducció a l'Antropologia: Història, Eines i Conceptes

S'introdueixen a l'alumnat els principals termes i eixos de l'antropologia social i cultural. L'objectiu no és realitzar un repàs exhaustiu de la disciplina, sinó familiaritzar els estudiants amb el vocabulari antropològic i l'enfocament sobre la realitat propis de la disciplina. Tres són els eixos d'aquest apartat: (a) presentar el sorgiment de la "preocupació antropològica" i el naixement de l'antropologia com a disciplina acadèmica; (b) realitzar un breu repàs dels principals corrents teòrics que han marcat la història de l'antropologia social i les preocupacions que els han alimentat; (c) discutir els conceptes teòrico-metodològics centrals de la disciplina (cultura, observació participant, holisme, etc.).

Antropologia Política

S'introdueix l'estudi del poder i la política des de l'Antropologia, esbossant els plantejaments clàssics, els debats primerencs i aquells que han marcat el desenvolupament d'aquesta àrea d'estudi (la polèmica entorn del colonialisme, per exemple). Es repassaran els autors cabdals, les principals teories al voltant de les formes de dominació política i algunes obres etnogràfiques que han abordat les resistències al poder i l'acció de les classes subalternes, entre d'altres temes.

Antropologia Religiosa

L'objectiu d'aquest bloc serà dotar als estudiants dels coneixements bàsics de l'antropologia religiosa. Mitjançant una aproximació als conceptes bàsics i als principals corrents teòrics dins l'antropologia religiosa, es veurà com aquesta aborda l'estudi de les múltiples manifestacions del fet religiós, des de la vivència personal i subjectiva i la seva pràctica fins als diferents nivells de representació col·lectiva i d'institucionalització.

Antropologia Econòmica

Al llarg del curs considerarem els fenòmens econòmics com inseparables dels sistemes socioculturals i les circumstàncies històriques on es manifesten. Partint d'aquesta premissa, examinarem els principals aspectes de l'aprovisionament dels grups humans: l'obtenció de recursos de l'entorn, la producció, el treball i l'economia informal, les modalitats de distribució i circulació dels béns i serveis (reciprocitat, redistribució, intercanvi), les nocions de valor, els sistemes de moneda i, per últim, les estratègies de consum.

Antropologia del Parentiu

La idea principal és destacar la importància dels estudis sobre parentiu en el coneixement ampli de la disciplina. Es presentaran els conceptes clàssics de l'antropologia del parentiu, la manera com l'han concebut els principals corrents teòrics de l'antropologia i els autors que han realitzat les aportacions més destacades.

2- TEMES DE L'ANTROPOLOGIA CONTEMPORÀNIA (10 crèdits)

Antropologia i Turismes

El turisme, entès com a conjunt de relacions i de fenòmens amb una clara capacitat estructurant en el si de les societats implicades, avui dia representa un continu moviment de gents, paisatges, percepcions i símbols de tot tipus i en totes direccions. En aquesta assignatura s'abordarà l'estudi del turisme dins la disciplina de l'antropologia social: la història, les oportunitats, els instruments, les aportacions i els àmbits d'estudi que li són propis. Es reflexionarà especialment al voltant de la construcció de les imatges, les destinacions, els símbols, el viatge, la figura del turista, els recursos i els productes, així com sobre els impactes i les instrumentalitzacions que produeix el sistema turístic.

L'audiovisual en Antropologia

En aquest bloc es descriurà la vinculació de l'antropologia amb l'audiovisual en forma de suport, mètode de recerca i llenguatge. Partint d'exemples etnogràfics, recorrerem la història d'aquesta relació des del naixement de la fotografia i la imatge en moviment fins a l'ús del vídeo i l'hipertext. Tot plegat, amb la finalitat

d'analitzar la utilitat i les especificitats del llenguatge visual i sonor a l'hora de revelar i comprendre realitats socials i culturals.

Consum, Mercat i Reciprocitat

L'etnografia ens permet entendre el consum com un procés inscrit en les pràctiques quotidianes que contribueix a la reproducció social. Farem un recorregut per les teories antropològiques que han mirat de copsar-lo, tot qüestionant l'autonomia que el discurs economicista atribueix als consumidors. Finalment, partint de materials etnogràfics, prestarem atenció a formes contemporànies de consum que no responen als mecanismes del mercat sinó que introdueixen altres lògiques com ara la de la reciprocitat

Una Aproximació a l'Antropologia Jurídica: Societats Mediterrànies i Pluralisme Jurídic

La finalitat d'aquest bloc és introduir els estudiants en l'estudi antropològic del fenomen jurídic. Fent un recorregut per la història de la disciplina i per com els diferents corrents s'han aproximat al seu estudi, podrem visualitzar que el dret no és exclusiu de l'Estat sinó característic de tota societat. Per fer-ho incidirem especialment en casos de la Mediterrània on es manifesten situacions de pluralisme jurídic, és a dir on coexisteixen més o menys conflictivament ordenaments jurídics estatals i consuetudinaris.

Etnologia Afroamericana: Brasil

S'ofereix una mirada sobre la societat brasilera en el seu conjunt a partir de l'obra de Gilberto Freyre i Darcy Ribeiro, entre d'altres, i s'estudien alguns fenòmens rellevants com són la qüestió del mestissatge i el racisme, la presència de la religió i de tota una realitat d'arrel africana, la situació al camp i l'actuació dels moviments socials o la problemàtica dels assentaments informals dins les ciutats brasileres. S'il·lustraran aquests temes amb treballs de caire antropològic, tot assenyalant els punts de connexió amb contextos i realitats similars.

Etnologia Regional - Pirineus

L'objectiu principal es la descripció i l'anàlisi de les conseqüències locals de polítiques econòmiques globals. Concretament veure quins processos incideixen en la transformació de l'estructura social i econòmica en una vall del Pirineu català. En un context de crisi econòmica del sector primari, què implica per la població autòctona i emigrada el pas cap a un ordre econòmic basat en el turisme i el sector serveis?.

Avaluació

Per obtenir el diploma caldrà haver assistit a un 75% de les sessions del curs i haver realitzat els exercicis indicats pels docents.

Professorat

Meritxell Sucarrat
Irene Sabaté
Raúl Márquez
Saida Palou
Pablo Romero
Miguel Doñate
Laura Cardús
Llorenç Prats
Susana Narotzky
Manuel Delgado
Cristina Larrea
Ignasi Terradas
Sílvia Bofill
Gonçal Sanz
Gemma Oorbitg

Direcció

Dr. Joan Bestard

Coordinació

Raúl Márquez / Irene Sabaté / Meritxell Sucarrat

Import de la matrícula

630 €

Reconeixement de crèdits de lliure elecció

6 crèdits

Pre-matrícula

Fins al 15 de desembre del 2007

Informació

curs.extensio@gmail.com

Tel. 93 403 77 81

Horari: dimecres 10-14h (despatx 2086 – 2a planta, Dept. Antropologia social)

Web del Departament d'Antropologia:

<http://www.ub.edu/antropo/>